

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculu[m] officii misse expositorium

Johannes <de Lambsheim>

Heidelberg, 1495.06.29

De egressu miserabili anime tue.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30862

915
Infect. scia in flatu: cui plus placet ars
aristotelis q̄ sciētia de ap̄lis. plus codex
platonis q̄ codex diuine lectōnis. Quē
nulla lectio leuificat. nulla scia edificat.
nullus sermo sapientiā fuerit grāmaticē
cōfectus dialecticē imaginatus rethorice
purpuratus. Stultus es q̄ hec igno-
ras et erras. qm̄ qui talia agunt et in talibus
dies suos p̄sumūt. peccatū sibi ge-
nerāt et mortē parāt. qm̄ ex sili studio sibi
mille sciētiā p̄cipiūt. in mo et folia colligūt.
nō fructū. i. verba nō virtutes. Verba
em̄ iuuentū. p̄ferūt. et aerē verbis ver-
berāt. verbositate sonāt iactantia ostē-
tant. De quibz p̄ ps. dicit. Turbati sūt
et moti sicut ebrius et oīs sciētia
eorz deuorata est. Sicut em̄ ebrius ho-
mo nescit qd̄ agat aut quo vadat eo q̄ se
ipm̄ ignorat. ita insipietes clerici secula-
res in habendo huius mūdi sciētiā. se
cōturbant libros deuorāt sententiā mul-
tiplicāt. sed qd̄ agāt penitus ignorāt. qz
ad quē finē tendāt miseri nō attendūt.
O vtiā tales saperēt et intelligerēt rē.
Si em̄ vite sue breuitatē p̄pendissent. si
dāna dierū suoz aī oculos p̄uertissent.
si quō tremēdo iudicio nō tū ex mortuis
eorz opibus sed de oī verbo ocioso q̄ dī
stricti sunt respōsuri p̄uidissent. mox tū
more p̄teritū. mox diuino amore p̄culsi.
vana huius vite studia reliquissent. De
studio vanitatis venissent ad studiū ve-
ritatis. de studio stulticie ad studiū sapiē-
tie. Hoc est de studio curiositatis ad stu-
diū sancte hūilitatis. de scola luxurie et
p̄auitatis ad scolā mūditie et sanctitatis.
seu castitatis. de vita iniquitatis ad vitam
sanctitatis. hoc est. de vita fornicatōnis
ad vitam beate religionis. i. de domo con-
uersatōis mūdane ad domū sancte disci-
pline. Quā ip̄spū sanctus p̄ p̄betā pec-
catoribz p̄cipit dicens in psalmo. Appre-
hen lite disciplinā ne quātrascat dñs et pe-
reatis de via iusta. O q̄ terribilis scia
et nūquā metueda his q̄ disciplinā nō ap-

prehendūt. qz ex hac spū sancti scia pa-
ter qm̄ peribūt. Hinc est qd̄ dñs p̄ mol-
sen ait. Dis aīa q̄ nō fuerit afflicta die
hac p̄bit de populo meo. Notanda sūt
attentius verba ista. Via inq̄r p̄bit que
nō fuerit afflicta subaudi p̄ disciplinā p̄
morū correctionē. p̄ p̄nie satisfactionē. p̄
cordis p̄ritionē. p̄ sciētie purificationē
Et dicebat die hac. i. in p̄nti tpe gr̄e. in
die huius vite. quoniam qui non suscipit
modo tēp̄ penitētie post mortē nō inue-
nit locū indulgētie. Quapropter time-
tu peccator. tucato superba tu vile cada-
uer. quē adhuc viuente vermes sepe cor-
rodunt que de tuo et in tuo corruptibili
corpūculo generantur. Cōtremisce sus-
perbiā. proice vanitatē. fuge luxuriā. ap-
prehende disciplinā ne pereas. Vide in
hoc speculo quid es. quid fuisti. et quid
eris. Cuius cōceptio tabes menstruosa
origo lutū putredo finis. Utinā ergo sa-
parent et intelligerēt rē.

De egressu miserabili anime tue.

Iterū frater charissime te cōue-
nio vt quicquid agant alij sis me-
mor ip̄e tui. Uilescat tibi mun-
dus plus q̄ tu mundo. Huius igitur
tante calamitatis miserā p̄sidera atten-
tius et cum propheta ingemiscens dicto
Iniquitatē meā annuntiabo et cogita-
bo pro peccato meo. Quoniam ego in fla-
gella paratus sum. et dolor meus in con-
spectu meo semper. Et iterū dic cū apo-
stolo qui flebilem humane conditionis
statum deplorās dicit. Infelix ego ho-
mo quis me liberabit de corpore mortis
huius. Hec salutifera apostoli sententia
prudētē lectorē exigit. Adhuc aposto-
lus ueniebat in corpore quod tū mortuus
un nominabat. quia qui sapiens est iā
mortem ante oculos considerat. Jam
se mortuum reputat cum se moriturum

pro certo sciat. Attende ergo in illa terribili hora de qua loquor misera peccatoris anima. quoniam de mundi exitura es. aderunt mox ministri maligni illi scilicet demones maledicti. illi viri tartarei. illi spiritus horribiles et pessimi velut leones rugientes ut rapiant perdam. scilicet tuam peccatricem animam miseram. Tunc subito patebunt horribilia loca penarum chaos et caligo tenebrarum. horroz miserie et tribulationum. tremor et timor angustie et confusionis. dolor horrede visionis tremor tremende mansionis. vbi locus silentii. vbi stridor dentium. vbi morosus vermiculus. vbi clamor dolentium. vbi luctus gemituum. vbi vox clamantium peccatorum et dicentium. **Ue ve ve nobis filijs eue** Tu hec et his similia imo millestes plus quam dici possit peiora. de corpe egressura misera anima viderit et senserit. qualis quamtusque quam magnus terror et timor ac tremor erit i ea. quam lingua potest dicere. quam liber exponere. **Quid tunc poterit scire iactantia. scilicet uel papa. mundi vanitas. terrene dignitatis cupiditas. Aliquid poterit luxurie appetitus. cibis exquisitis. potus delicatus vestis curiositas. calcetamentis spectositas. carnis mollicies. veteris ingluuies. ciborum superfluitas. crapularum ebrietas. domorum constructio. prebendarum acquisitio. diuitiarum multiplicatio. nunquam illa omnia poterit miseram animam hinc eripe de ore horredi ac horribilis leonis et de maledicta faucibus draconis.**

Hanc vnam lectionem legat aliquis. sapienter et sane intelligat et in corde suo retineat et applicatus peccatis. amore mundi et carnis inebriatus et cecatus. cui plus placet luxuriosi cadaveris. venenosa voluptas quam anime sue sanitas. quam plus studet circa mercam quam circa mercum. cui plus est de mundo quam de christo. cui plus est de lege bouina quam de lege diuina: Legat igitur lectionem istam insipiens ille qui homini est et specule in hoc speculo peccatorum speculum suum. Consideret diligenter vnum venerit. quid sit. et quo vadat. Pependat ex premissis per quam

sententiam metuendam. per quam iter tenebrosum per quorum horredas manus misera eius anima transitura est. **Stulte peccator quoniam ista considerare nescis. quia ista preuidere negligis. ideo sepius inuadit te superbia. exagitat ira. excruciat malicia. vulnerat inuidia. inflammat luxuria. fatigat accidia. ligat auaricia. quoniam horreda tibi imminenti tormeta non respicis. Idcirco presumax iniuriolosus obstinatus sepe efficeris piger et accidiosus. Ad opus diuini negligenter accedis et desidioso agis. Quare: quia non vis preuidere quam vadis. Utinam ergo sapias et intelligeres. Tremendum est illius aspectus ut dicit Leo papa. cui peruium est omne solidum. aptum omne secretum. cui obscura clarum cui muta rident. silentium profertur. et mens sine voce loquitur. Si ille serpens venenosus diabolus ausus fuit impetum facere in animam sanctissimam. beatissimam martini. quam erat gemma sacerdotum. quam felicem animam prestantibus angelis cuncte in celis curabant impedire. quomodo timendum est tibi peccatori et tremendum premeditandum. quam horribiliter occurret misere anime tue ille dolens artifex. ille filius iniquitatis. ille animarum hostis ac marissimus. **Eya frater charissime precor gita et nunquam a tuo corde recedat quantumvis illa beatissima virgo maria perpetua mater domini nostri iesu christi anime sue preuidebat. quam (ut legitimus) filium suum specialiter exorauit. ut maligni spiritus in eius transitu non adessent. Si tanta et tam sancta deo chara imo charissima anima visiones nephando spirituum formidabat. quid faciet anima peccatrix. quomodo poterit stare ante horrendum aspectum tremendum diuultus eius ad intolerabile fetorem oris eius. ad flamas sulphureas oculorum eius. Certus esto quod timor huius horrede bestie omne genus tormetorum superat plusquam in hoc mundo excogitari queat. Quod propheta pauidus expauesces ad orationem profugit dicens. Exaudi deus orationem meam cum des precor a timore inimici eripe animam meam: Non dixit a potestate. sed a timore. quare. Ad insinuandum quam maxima sit pena quam****